

Poselství plné naděje (Zacharjáš)

Texty na tento týden

Za 1,3.12-17; 2,12-17; 3,1-10; 4,1-7; 7,4-6.8-12

Základní verš

„Onoho dne pak, je výrok Hospodina zástupů, pozvete jeden druhého pod vinnou révu a pod fíkovník.“ (Za 3,10)

Hlavní myšlenka

Ačkoli byl Izrael potrestán za své hříchy, nastal čas, aby podle Božích zaslíbení opět žil ve vztahu s Bohem.

Už po dlouhá staletí je mezi lidmi populární staré latinské úsloví, které bývá připisováno římskému filozofovi Cicerovi: „Dum spiro, spero!“ Toto rčení, které je možné přeložit jako „Dokud dýchám, doufám!“, by mohlo být shrnutím Zacharjášova poselství k Božimu lidu. Od návratu z babylonského zajetí již uplynulo téměř dvacet let a dřívější nadšení vystřídala malomyslnost. Izraelci si začali klást otázku, zda je Bůh stále ještě přítomen uprostřed svého lidu.

Zacharjáš, jehož jméno znamená „Hospodin pamatuje“, zahájil svou prorockou službu několik měsíců po Ageovi (Ag 1,1; Za 1,1). Z řady prorockých vidění se Zacharjáš dozvěděl o Božích plánech pro přítomnost i budoucnost. Věčné Boží království přijde brzy, ale prorok vyzýval své současníky, aby sloužili Hospodinu nyní. Velká část knihy se soustředí právě na způsob, jakým to měli dělat. Tento a příští týden se budeme zabývat poselstvím, které nám Hospodin skrze Zacharjáše zjevil.

Slova útěchy a naděje

³Proto řekni lidu: Tak praví Hospodin zástupů – Vraťte se ke mně, praví Hospodin zástupů, a já se vrátím k vám, praví Hospodin zástupů. ... ¹²Nato Hospodinův anděl zvolal: „Hospodine zástupů, kdy už se konečně slituješ nad Jeruzalémem a judskými městy? Vždyť už se na ně hněváš sedmdesát let!“ ¹³A Hospodin andělu mluvícímu se mnou odpověděl laskavými slovy plnými útěchy. ¹⁴Anděl mluvící se mnou mi tedy řekl: „Volej – Tak praví Hospodin zástupů: Horlím pro Jeruzalém a Sion velikou horlivostí ¹⁵a hrozně se hněvám na ty sebejisté národy. Když jsem se jen trochu rozzlobil, oni to nešťestí ještě zhoršili. ¹⁶A proto tak praví Hospodin: Vrátím se k Jeruzalému s milosrdenstvím. Můj chrám v něm bude znovu vystavěn, praví Hospodin zástupů, a měřící šňůra změří Jeruzalém. ¹⁷Volej dál – Tak praví Hospodin zástupů: Má města budou znovu přetékát vším dobrým. Hospodin znovu potěší Sion a znovu vyvolí Jeruzalém.“ (Za 1,3.12–17; B21)

Osobní studium

Návrat z babylonského exilu zažehl v srdcích pozůstatku lidu jiskru radosti. Zároveň v nich však probudil úzkost. Získají ve své zemi jistotu a bezpečí, anebo zase přijdou nepřátelé, aby je soužili? Odpustil jim Bůh, že mu byli v minulosti nevěrní, anebo je bude i nadále trestat? Jaká budoucnost čeká vyvolený Boží lid a pronárody?

Zacharjáš ve vidění spatřil, jak se anděl Páně přimlouvá za Judu. Pokládá Bohu otázku: „Hospodine zástupů, jak dlouho se ještě nechceš slitovat nad Jeruzalémem a nad judskými městy?“ (Za 1,12). Otázka „Jak dlouho?“ v Bibli často vyjadřuje strádání a současně obrácení se na Boha s prosbou o pomoc (Ž 74,10; Iz 6,11; Da 8,13). Posel na ni ihned obdržel odpověď a předal ji prorokovi. Obsahovala slova, která byla příslibem Boží laskavosti a útěchy.

Posel Zacharjášovi řekl, aby vyhlásil, že Hospodin velmi horlí pro Jeruzalém (Za 1,14). Horlivost či žárlivost v nás může vyvolávat negativní představy, ale v Bibli může být i vyjádřením Boží lásky. Bůh miloval svůj lid a očekával, že mu bude věrný. Anděl prohlásil, že v protikladu k Boží lásce k Jeruzalému stojí jeho hněv vůči národům, které s jeho lidem jednaly tak krutě. Národy dovršily svou vinu tím, že zhoršovaly pohromy, jimiž Bůh trestal svůj lid, a zašly v krutém zacházení se zajatci příliš daleko.

Text v Za 1,14 potvrzuje, že přestože se Bůh hněval, slíbil svému lidu, že mu bude milostiv. Pověřil proroka, aby hlásal, že jeho záměrem je vrátit se do Jeruzaléma se slitováním. Hospodin potěší Sijón (viz Iz 40,1), zatímco proti svým nepřítelům obrátí svůj hněv. Jeruzalém bude obnoven a opět se stane Hospodinovým přibýtkem.

Aplikace

Znovu se zamysli nad textem v Za 1,3. Jak je možné „vrátit se“ k Hospodinu? V jakém směru se jedná o výzvu k obnově osobního vztahu mezi Bohem a jeho lidem? Jak se každý den „vracíš“ k Hospodinu?

Hospodin přichází

¹²Toto praví Hospodin zástupů, který mě poslal pro svoji slávu k pronárodům, které vás plenily: Kdo se vás dotkne, dotkne se zřítelnice mého oka. ¹³Hle, mávnu proti nim rukou a budou je plenit ti, kdo jim otročili. „I poznáte, že mě poslal Hospodin zástupů.“ ¹⁴Plesej a raduj se, sijónská dcero, neboť už přicházím a budu bydlet uprostřed tebe, je výrok Hospodinův. ¹⁵V onen den se mnoho pronárodů přidruží k Hospodinu. Stanou se mým lidem a já budu bydlet uprostřed tebe. „I poznáš, že mě k tobě poslal Hospodin zástupů.“ ¹⁶Pak se Hospodin ujme Judy jako svého dědičného podílu ve svaté zemi a znovu vyvolí Jeruzalém. ¹⁷Ztiš se před Hospodinem, veškeré tvorstvo, neboť se vypravil ze svého svatého příbytku. (Za 2,12–17)

Osobní studium

Přečti si Zacharjáše 2. kapitolu. Je v ní záznam vidění, v němž prorok spatřil obnovený Jeruzalém. Ve městě je tolik lidí, že se rozrostlo daleko za své hradby. Přiláká i bezpočet pohanů – což je myšlenka, která musela Božím lidu znít velmi podivně. Verš 14 začíná výzvou k radosti a po ní je uveden i důvod: Hospodin osobně přijde, aby bydlel uprostřed svého lidu.

Hospodinův návrat do jeho příbytku v obnoveném chrámu je důvodem k chvále pro ty, kdo přišli z exilu. Sijón, příbytek velkého Krále, je nazván „sijónskou dcerou“ – prorockým termínem vyjadřujícím náklonnost. Prorok vyzývá Sijón, aby se s ohledem na své slavné vyhlídky radoval, protože sám Hospodin bude pečovat o jeho obyvatele. Kdokoli se dotkne Hospodinova lidu, dotkne se zřítelnice Božího oka (Za 2,12).

Prorok také prohlašuje, že v den Hospodinův přijde mnoho pronárodů a připojí se k Hospodinově smlouvě. Původním Božím plánem bylo, aby obyvatelé okolních národů viděli, že služba Izraelců pravěmu Bohu má za následek požehnání a blahobyt – takto měl pozůstatek Izraele přivést tyto národy k Hospodinu a společně s věřícími pohany vytvořit jeden lid, v jehož středu měl bydlet sám Bůh. Touto událostí by se splnilo Boží zaslíbení dané Abrahamovi a Sáře, že skrze jejich potomstvo dojdou požehnání všechny národy světa (Gn 12,1–3). Jak se mělo toto proroctví naplnit? (Ř 15,7–19; Ef 3,1–6)

Skrze Zacharjášovo proroctví Bůh nezaslíbil zkázu pronárodů, ale jejich zahrnutí do Božího lidu smlouvy. Zaslíbená budoucnost, po níž toužili mnozí bibliční proroci, je výsledkem Boží iniciativy. Ježíš Kristus pověřil svou církev, aby celému světu kázala dobrou zprávu o spasení, které každý nalezne v Ježíši, pokud ho osobně přijme za svého Spasitele. Apoštol Pavel nazval tento Hospodinův plán tajemstvím, „které od věčných časů nebylo vysloveno“ (Ř 16,25).

Aplikace

Jaký dopad by mělo mít naše chápání univerzálnosti evangelia – tedy, že je toto poselství určeno celému lidstvu – na způsob našeho života? Jaká část tvého života, času a myšlenek se zaměřuje na oslovení světa úžasnými pravdami, které jsme obdrželi?

Boží ochota odpouštět

¹Potom mi ukázal velekněze Jósua, jak stojí před Hospodinovým poslem, a po pravici mu stál satan, aby proti němu vznesl žalobu. ²Hospodin však satanovi řekl: „Hospodin ti dává důtku, satane, důtku ti dává Hospodin, který si vyvolil Jeruzalém. Což to není oharek vyrvaný z ohně?“ ³Jósua totiž, jak stál před poslem, byl oblečen do špinavého šatu. ⁴A Hospodin se obrátil k těm, kteří tu před ním stáli: „Svlékněte z něho ten špinavý šat.“ Jemu pak řekl: „Pohled, sňal jsem z tebe tvou nepravost a dal jsem tě obléci do slavnostního roucha.“ ⁵Řekl jsem: Vstavte mu na hlavu čistý turban.“ Tu mu vstavili na hlavu čistý turban a oblékli mu šat. Hospodinův posel stál při tom. ⁶A Hospodinův posel Jósuovi dosvědčil: „Toto praví Hospodin zástupů: Budeš-li chodit po mých cestách a budeš-li střežit, co jsem ti svěřil, budeš obhajovat můj dům a střežit má nádvoří a já ti dám právo přicházet mezi ty, kteří zde stojí. – ⁸Nuže slyš, veleknězi Jósua, ty i tvoji druhové, kteří sedí před tebou: Tito muži jsou předzvěstí toho, že přivedu svého služebníka, zvaného Výhonek. ⁹Hle, tu je kámen, který kladu před Jósua: jeden kámen, na něm sedm očí. Já sám na něm vyryji znak, je výrok Hospodina zástupů, a odklidím nepravost této země v jediném dni. ¹⁰Onoho dne pak, je výrok Hospodina zástupů, pozvete jeden druhého pod vinnou révu a pod fíkovník.“ (Za 3, 1–10)

Osobní studium

Snad jen s výjimkou Izajáše 53. kapitoly není ve Starém zákoně jiný text, jenž by odhaloval úžasnou pravdu o spasení skrze víru lépe než Zacharjáš 3. V tomto vidění je velekněz Jósua souzen kvůli obviněním, která proti němu jako „oficiální“ žalobce vznesl satan. Obvinění proti veleknězi se vztahují i na národ, jehož byl Jósua představitelem. Jméno Jósua znamená „Hospodin zachraňuje“ či „Hospodin je spása“ (toto jméno je možné také psát jako Ješua, což je zkrácená verze jména Jehošua, tedy Jozue; v řečtině se toto jméno přepisuje jako Iésús, tedy Ježíš; viz také Mt 1,21).

Pokud v Bibli někdo stojí po něčí pravici, pak ho brání a chrání. Žalmista říká: „Hospodina stále před očí si stavím, je mi po pravici, nic mnou neotřese“ (Ž 16,8; viz také Ž 44,4). V tomto případě žalobce dělá pravý opak (Ž 109,6). Zatímco se Jósua přimlouvá před Bohem za svůj lid, satan jej obviňuje z hříšnosti.

Hospodin však jeho obvinění zavrhuje a připomíná žalobci, že ve své milosti si už Jósua vyvolil. Jeho lid již navíc vytrpěl plnou míru Božího trestu. Jósua a pozůstatek lidu byli jako oharek vyrvaný z ničivého ohně (Am 4,11) dlouhého babylonského zajetí.

Na příkaz Hospodinova posla je Jósua vyslečen ze svého šatu, který symbolizuje hříchy lidu, očištěn a pak oblečen do nového slavnostního roucha spasení a spravedlnosti.

Nakonec je Jósua pověřen, aby konal Boží vůli a chodil po Božích cestách, tedy aby zaujal postoj, který mu přinese hojnost požehnání.

„Velekněz v žádném případě netvrdí, že by Boží lid byl bez viny. Oblečen do špinavého šatu, který symbolizuje hříchy lidu, jež zastupuje, stojí před Božím poslem, přiznává jejich viny a odvolává se na vykonané pokání. V pokoře se spoléhá na milost Spasitele, který odpouští hříchy.“ (OSU 219; PK 583.584) Velekněz se ve víře dovolává Božích zaslíbení. Tato zaslíbení samozřejmě zahrnují i plášť Kristovy spravedlnosti.

Aplikace

Představ si, že by ses musel ve svém „špinavém šatu“ postavit před Boha. Jak velká naděje je v Zacharjášovi 3. kapitole představena? Jak se na ní nejen můžeš podílet, ale také ji zjevovat svým posvěceným životem?

Ne lidskou silou

¹Potom mě posel, který se mnou mluvil, znovu vzbudil jako toho, kdo musí být probuzen ze spánku, ²a zeptal se mě: „Co vidíš?“ Odvětil jsem: „Hle, vidím svícen, celý ze zlata, a na něm nahoře mísa se sedmi kahany. Všechny kahany na něm mají nahoře po sedmi hubičkách. ³A nad ním dvě olivy, jedna z pravé strany a druhá z levé strany mísy.“ ⁴Nato jsem se zeptal posla, který se mnou mluvil: „Co to znamená, můj pane?“ ⁵Posel, který se mnou mluvil, mi odpověděl. Řekl mi: „Ty nevíš, co to znamená?“ Řekl jsem: „Nevím, můj pane.“ ⁶Nato mi řekl: „Toto je slovo Hospodino k Zerubábelovi: Ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem, praví Hospodin zástupů. ⁷Čím jsi ty, veliká horo, před Zerubábelem? Rovinou. On vynese poslední kámen za hlučného povolávání: „Jeruzalém došel milosti!““ (Za 4, 1–7)

Osobní studium

V tomto vidění spatřil Zacharjáš svícen napájený dvěma olivovníky, který připomíná svícen umístěný ve svatyni na poušti (Ex 25,31–40). Sedm kahanů je uspořádáno kolem veliké mísy, jež slouží jako zásobník oleje.

Mísa s bohatou zásobou oleje symbolizuje plnost Boží moci skrze Ducha svatého. Sedm kahanů září jasným světlem, které znázorňuje trvalou Boží přítomnost, jež rozptyluje veškerou temnotu. Tak jako je olivový olej bez jakéhokoli lidského zásahu přiváděn přímo ze stromů do mísy s olejem na vrcholu svícnu, tak je i síla pocházející od Boha nepřetržitá, dostatečná a obejde se bez lidského přičinění.

Vidění, které prorok dostal, obsahuje poselství, že chrám v Jeruzalémě bude brzy obnoven. Dokončení práce je zaručeno nejen lidským úsilím, ale především Božím Duchem. Toto smělé poselství obdržel prorok navzdory skutečnosti, že překážky, jimž museli stavitelé čelit, jim připadaly jako „veliká hora“ (v. 7).

Prorok se nedozvěděl, koho svícen představuje, ale můžeme si být jisti, že dva olivovníky symbolizují dva judské vůdce, Jósua a Zerubábel. Ze světského hlediska se Zerubábelovo postavení nikdy nemohlo vyrovnat královské moci a síle jeho předchůdců – Davida a Šalomouna. Z lidského pohledu byly veškeré prostředky a úsilí, jež měli stavitelé k dispozici, nedostatečné. Ale Boží slovo obsahuje zaslíbení, že „král se nezachrání velkým vojskem, rek se nevyprostí velkou zmužilostí“ (Ž 33,16). Takto je vůdcům řečeno, že mohou oslavit Hospodina každým detailem služby jedině tehdy, když je vede Duch Boží.

Tento prorocký text obsahuje jednu důležitou zásadu, kterou bychom si jako křesťané měli zapamatovat: Bůh nás může povolát k obtížným úkolům a skrze dílo svého Ducha dokáže splnit svůj záměr (viz Fp 2,13; 4,13). Svým Duchem Bůh dává sílu k vykonání jeho díla, stejně jako to dělal i v minulosti. Hospodin působí skrze ty, kdo se jím nechají použít.

Aplikace

Pozorně si přečti Za 4,6. Proč je tak důležité, abys měl neustále na paměti, že jsi zcela závislý na Bohu? Co se může stát, když zapomeněš, že zdrojem všeho, co máš či umíš, je pouze Bůh a jeho moc, která v tobě působí?

Nestačí se postit

4I stalo se ke mně slovo Hospodina zástupů: 5„Řekni všemu lidu země i kněžím: Když jste se postili a nařikali pátého a sedmého měsíce, teď už po sedmdesát let, postili jste se opravdu kvůli mně? 6A když jíte a pijete, nejíte a nepijete si pro sebe?“ ... 8I stalo se slovo Hospodinovo k Zacharjášovi: 9„Toto praví Hospodin zástupů: Vynášejte pravdivé rozsudky a ať každý prokazuje svému bratru milosrdenství a slitování. 10Neutiskujte vdovu a sirotka, bezdomovce a trpícího, nikdo ať ve svém srdci nezamýšlí proti bratru nic zlého. 11Ale oni tomu odmítli věnovat pozornost, svéhlavě se obrátili zády a zacpali si uši, aby neslyšeli. 12Srdce měli jako z křemene a neslyšeli zákon ani slova, která posílal Hospodin zástupů svým duchem skrze dřívější proroky. Proto je postihlo velké rozlíčení Hospodina zástupů. (Za 7,4–6.8–12)

Osobní studium

Ve druhém roce Zacharjášovy služby přišla do Jeruzaléma delegace z Bét-elu, aby předložila dotaz kněžím a prorokům (viz Za 7,1–3). Když žili lidé v babylonském exilu, v pátém měsíci se postili a truchlili nad zkázou chrámu (2Kr 25,8.9). Kromě toho se postili ještě ve čtvrtém, sedmém a v desátém měsíci (Za 8,19). Ve čtvrtém měsíci si připomínali prolomení jeruzalémských hradeb (Jr 39,2). Půst v sedmém měsíci, v den smíření, byl jediný postní den, který jim skrze Mojžíše nařídil Bůh (viz Lv 16). A konečně v desátém měsíci lid nařikal nad obléháním Jeruzaléma (Jr 39,1). Vzhledem k tomu, že vyhnanství nyní skončilo a obnova chrámu byla téměř dokončena, lid si kladal otázku, zda je nutné, aby se stále ještě postili v pátém měsíci.

Boží odpověď skrze Zacharjáše (Za 7,8–14) má dvě části: Na jednu stranu je nutné, aby Boží lid nezapomněl na svou minulost, aby se nedopouštěl stejných chyb. Bůh varoval jejich předky, že od nich očekává život ve víře a poslušnosti. Vyhnanství bylo trestem za jejich vytrvalou vzpouru. Bůh proto vyzývá lid, aby se poučil ze svých minulých chyb. Na druhou stranu si Hospodin nelíbí v hladovění lidí. Když se postí a ponižují před Bohem, mělo by se v jejich počínání odrážet pokání a pokora. Jestliže se někdo postí, aby mohl litovat sám sebe, je to mrhání časem a úsilím. Půst by měl mimo jiné symbolizovat to, že umíráme sami sobě, abychom mohli odložit své vlastní „já“, oslovovat druhé a sloužit jejich potřebám. „Duch praveho půstu a modlitby znamená, že podřídíme Bohu svou mysl, srdce i vůli.“ (CD 189)

Aplikace

Uveď příklady, jak můžeme smysluplné náboženské činnosti či úkony, které bychom měli opravdově prožívat ve svém duchovním životě, jako je například půst, nebo dokonce i modlitba, proměnit v pouhé formální praktiky. Co můžeme naopak udělat, aby k tomu nedošlo? O své odpovědi se podělte ve třídě sobotní školy.

Podněty k zamyšlení

„Satan ví, že každý, kdo poprosí o odpuštění, bude ospravedlněn; proto hříšníkům neustále připomíná jejich přestoupení a bere jim odvahu předstoupit před Boha. Snaží se, aby i jejich nejlepší skutky vypadaly jako hříšné. Nespočetnými způsoby, jemnými i tvrdými, se snaží dosáhnout jejich odsouzení.

Člověk není schopen ve své vlastní síle čelit útokům a obviněním nepřítele. Ale Ježíš, náš Přímluvce, obhájí každého, kdo mu skrze pokání a víru odevzdá svou duši. Na kříži Golgoty získal dostatečně silné argumenty, kterými dokáže vyvrátit každé obvinění. Protože dokonale zachoval Boží zákon, byla mu dána veškerá moc na zemi i na nebi. Žalobci svého lidu říkají: ‚Budeš potrestán, satane! Svůj lid jsem vykoupil vlastní krví, jsou uhlíkem vyrvaným z ohně.‘ (Viz Za 3,2.) A všechny, kdo se na něj ve víře spoléhají, ujišťuje: ‚Pohled, sňal jsem z tebe tvou nepravost a dal jsem tě obléci do slavnostního roucha.‘ (Za 3,4)“ (OSU 220.221; PK 586.587)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak nám pomáhá výše uvedený citát Ellen Whiteové pochopit velkou pravdu o spasení pouze z milosti? Jak je možné z těchto slov čerpat útěchu a naději ve chvílích velké osobní malomyslnosti, kterou v nás vyvolávají naše chyby a nedostatky? Jak se můžeme naučit proměňovat tuto úžasnou pravdu ve zdroj síly, jenž nám pomůže v situaci zoufalství pramenící z pocitu naší nehodnosti neodvracet se od Hospodina? Jak se pro nás může tato úžasná pravda stát zdrojem odhodlání vytrvat v lásce k Bohu a zachovat všechna jeho přikázání?*
- 2. Ve třídě sobotní školy diskutujte o poslední otázce v oddílu na čtvrtek. Proč je tak snadné padnout do této pasti? Jaká případná nebezpečí nám zároveň hrozí, když děláme z našeho náboženství pouze jakýsi druh sociální služby? Jak lze dosáhnout správné vyváženosti?*
- 3. Přestože některé části knihy Zacharjáš mohou být (a skutečně jsou) obtížné, jaká praktická ponaučení o křesťanském životě si z ní můžete vzít?*